

derigennem paa hvilken Maade de undervise, og man er saaledes naaet til lige den modsatte Yderlighed af det, vi hidtil have været inde paa. Hidtil har det staaet saaledes, at man lagde hele Vægten paa Eksamen, men ved nu at tage dette Spørgsmaal med forkommer det mig, at vi komme lige til det modsatte, at vi nu komme til at lægge hele Vægten paa, at Staten skal kontrollere og til Dels bestemme, ikke blot Eksamensfordringerne, men ogsaa Undervisningsmaaden og Eksaminationsmaaden ved Seminarierne. Det vil jeg ikke være med til. Jeg frygter ligesom det ærede Medlem fra Storehedinge (S. Scavenius) for at faa for stor Uniformitet paa dette Omraade, og jeg forstaar aldeles ikke den Bemærkning derimod, som fremkom fra det ærede Medlem fra Bogense (M. Nielsen), at nu for Ojeblikket havde vi Uniformitet ved Eksamen, og saa kunde vi lige saa godt have det ved Undervisningen. Jeg maa tilstaa, jeg forstaar ikke dette, thi ved Eksamen tror jeg, det er godt, at der er Uniformitet eller Ligelighed, men ved Undervisningen tror jeg, det vilde være galt, hvis den var ens hele Landet over. Det ærede Medlem mente, at der ikke var Fare for, at man skulde blande sig i, hvem der var Lærere, og at selv om man blandede sig i det paa den Maade, at man sagde, at der og der var der en udhygtig Lærer, som maatte bort, saa var det dog en Binding, da man jo ikke burde have det udhygtig Lærer ved et Seminarium. Nej, hvis jeg turde have den samme Tyrketro til Censorerne, som det ærede Medlem synes at have, hvis jeg troede, at de altid rigtigt vilde bedømme, om en Lærer var dygtig eller ikke, vilde jeg ogsaa være enig med det ærede Medlem. Men jeg har ikke den Tro, at Staten altid dømmes rigtigt. Jeg har ved Betragtningen af den historiske Udvikling set, at man altid fra det gamle Synspunkt har dømt, at det ny, som kom frem, var daarligt og derfor har søgt at holde det nede; og jeg er derfor ikke saa sikker som det ærede Medlem paa, at man netop vil fjerne dem, som virkelig ere udhygtige. Nej, jeg tror, at man vil fjerne dem, som Censorerne, Myndighederne, finde udhygtige, thi de maa jo handle efter deres bedste Skøn, og netop deri ser jeg en Fare. Der er blevet henvist til, at man har stor Uniformitet i andre Lande, og at man der er meget glad ved den, f. Eks. i Sverige og Finland. Ja, det kan være, at man der er glad derved; men jeg tror ikke, at de fleste af os Danske vilde være glade ved den Ensførmighed, som de have der. Det kan jo tage sig meget godt ud, at man i Sverige og Finland kan gaa fra en Skole ind

i en anden og se, at de der staa paa affuerat det samme Standpunkt, som i den Skole, man forlod. Saa ens siges alle Skolerne at være, at man ikke mærker noget til, at man gaar fra den ene til den anden, og saaledes er det ogsaa ved Seminarierne. Det er Statsfag altsammen; Staten indretter det hele; Metoden er fastslaaet og ens alle Begne, og det er der jo dem, der sætte Pris paa. Men jeg tror, at vi her i Landet egentlig ikke vilde sætte Pris paa den Slags Uniformitet, og jeg tror ligesom det ærede Medlem fra Storehedinge (S. Scavenius) at vi, hvis vi gik ind paa dette Forslag, vilde arbejde os godt der henimod. Jeg kan godt forstaa, at de, der overhovedet mene, at Staten skal bestemme Undervisningsmetoden, ville stemme for et saadant Forslag, og jeg kan ogsaa godt forstaa, at de, der tro paa, at der er saadanne visse saliggørende pædagogiske Metoder, ere stemte derfor; men jeg kan ikke forstaa, at de folk, som kunne se, at det paa dette Omraade gælder om, at de forskellige Metoder kunne prøves mod hinanden, at de forskellige Retninger kunne komme til at brydes mod hinanden, kunne være med til at stille et saadant Forslag. Det siges, at Censorerne som Regel ikke ville blande sig ind i Spørgsmaalet om Lærerne, og at der under vore rolige Forhold slet ikke er nogen Fare derfor. Nej, jeg tror heller ikke, der er nogen Fare, undtagen naar der er Strid, men naar vi give en saadan Lov, maa vi ikke se paa de rolige Tider, hvor der ingen Banskfeligheder er, men man maa se paa de Tider, hvor der er Banskfeligheder og Brydninger mellem forskellige Retninger — pædagogiske eller religiøse. I saadanne Tider tror jeg, det vilde være meget farligt. Lad os tænke os, at der kommer en ny Skoleretning frem, som mener, at man ikke bør lægge nogen synnerlig Vægt paa Eksaminationen; men at man netop skal drive sin Undervisning uden den evindelige Overhøring. Lad os tænke os, at Talsmænd for en saadan Skoleretning i deres Iver sigte: Vi ville ikke give os af med at overhøre. Man kan saa sige, at det er eksalteret, at det er galt, men jeg tror ikke, at mange af os ville paatage sig Ansvar for at sige, at en saadan Retning ikke maa prøve, hvad den kan udrette. Mig forekommer det naturligt at sige: Prøv, hvad I kunne udrette ad den Vej; kunne I bringe Eleverne saa vidt, at de kunne bestaa ved den Eksamen, som Staten kræver, er det godt, men falde de igennem, maa I finde Eder i eders Skæbne. Men at forbyde en saadan ny Retning, som ikke vil give sig af med at eksaminere, at